

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoCsp/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8222200668
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8222200668.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobkyne A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. X, právne zastúpená JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a iné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 2Csp/21/2022 – 165 zo dňa 23.09.2022, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutej časti, t.j. vo výroku V. a VI.

P r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že :

I. Súd u r č u j e, že úver zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 339,68 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 339,68 Eur od 13.05.2022 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, uvedená v článku 8, bod 8.1., v znení: „Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/Zmluvy, uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako "úver/revolving") a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 129,82 EUR a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 67,44 EUR v prípade ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby.", je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

IV. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, uvedená v článku 8, bod 8.4., v znení: "Odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto Dohody o poskytnutí služby. Veriteľ a Dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok a to pohľadávky Dlžníka voči Veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky úveru podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1. písm. a) tejto Dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty) a to ku dňu poskytnutia úveru Dlžníkovi podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy. Odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu je splatná dňom poskytnutia revolvingu Dlžníkovi. Veriteľ a Dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok a to pohľadávky Dlžníka voči Veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1. písm. b) tejto Dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty) a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy. Rozdiel bude uhradený na účet Dlžníka uvedený v čl. 2 Žiadosti/Zmluvy.", je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

V. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka v zmluvných dojednaniach Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., k zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, uvedená v článku 14. Sankcie, bod 14.1., v znení: "V prípade omeškania Dlžníka (Spoludlžníka 1, Spoludlžníka 2) s úhradou splátky úveru alebo jej časti je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť Veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,065 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t. j. 23,725 % p. a.)", uvedená v článku 14. Sankcie, bod 14.2., v znení: "Okrem zmluvnej pokuty podľa čl. 14 ods. 14.1. tejto Zmluvy o RÚ je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť Veriteľovi úrok z meškania určený podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení k prvému dňu omeškania s úhradou peňažného záväzku. Výška úrokov z omeškania bude určená tak, aby spolu so zmluvnou pokutou podľa ods. 14.1. tejto Zmluvy o RÚ nepresahovala maximálnu výšku podľa ods. 14.3. tejto Zmluvy o RÚ", uvedená v článku 14. Sankcie, bod 14.5., v znení: "Akékoľvek dojednania o zmluvnej pokute obsiahnuté v tejto Zmluve o RÚ a zaplatenie akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tejto Zmluvy o RÚ nemá vplyv na právo poškodenej strany požadovať náhradu škody vzniknutej porušením povinností, pre ktorú bola pokuta dojednaná, alebo iným porušením tejto Zmluvy o RÚ, a to v plnej výške.", je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

VI. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Právne odôvodnil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podľa § 39, § 52 ods. 1 – 4, § 53 ods. 1, 4 písm. k/, 5, 6, § 53b ods. 1, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 563 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. d/ a g/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. a/ a b/, ods. 4, § 19 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy, t.j. k 09.06.2011, podľa § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, podľa § 3, § 3a ods. 1 – 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., v znení účinnom k 09.06.2011. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa ust. § 295 ods. 1, § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“).

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné uzavretie zmluvného vzťahu ani výška poskytnutého úveru. Medzi stranami nebola sporná ani výška platieb v prospech žalovaného, ktoré žalobkyňa plnila nad sumu poskytnutého úveru. Spornými boli tvrdenia žalobkyne o tom, že úver pre nedostatky v zmluve je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Túto skutočnosť popieral žalovaný s tvrdením, že zmluva obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti a neobsahuje žiadne neprijateľné zmluvné podmienky. S vydaním bezdôvodného obohatenia nesúhlasil. Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania, keď tvrdil, že žalobkyňa plnila poslednú splátku v roku 2018, a teda podľa neho si mohla dať zmluvu posúdiť aj skôr.

4. Súd prvej inštancie považoval za nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov tejto zmluvy, že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, keďže žalovaný ako veriteľ (dodávateľ) pri

uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel predmetnú zmluvu so žalobkyňou, ktorá je fyzickou osobou - nepodnikateľom (čo vyplýva z označenia žalobkyne v zmluve identifikačnými znakmi typickými pre nepodnikateľa - menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom). Zároveň ide i o spotrebiteľský úver podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky je daný priamo v § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa a vyplýva aj z § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

6. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že na jednej strane medzi žalobkyňou ako dlžníkom a na strane druhej žalovaným ako veriteľom bol založený záväzkový vzťah, a to zmluvou o poskytnutí revolvingového úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 09.06.2011, na základe ktorej bol žalobkyňi reálne poskytnutý úver v sume 257,03 eur, pretože celková výška úveru v sume 300,00 eur bola ponížená o poplatok za poskytnutú službu v zmysle čl. 8 ods. 8.1. písm. a) Dohody o poskytnutí služby v sume 42,97 eur. Žalobkyňa sa zaviazala vrátiť poskytnutý úver formou pravidelných mesačných splátok v počte 42 a vo výške 16,08 Eur, s ročnou úrokovou sadzbou úveru 70,06 %, RPMN úveru 67,83 %, pri priemernej hodnote RPMN za úver 46,56 %. Suma, ktorú mala žalobkyňa žalovanému zaplatiť predstavovala 675,36 Eur. Súd mal ďalej preukázané z oznámenia o schválení úveru, že žalovaný v ňom uviedol aj termín splatnosti prvej splátky dňa 20.07.2011 a termín splatnosti poslednej splátky dňa 20.12.2014. Toto oznámenie už nemá podobu zmluvy, dohody, ale ide o jednostranné oznámenie žalovaného vo vzťahu k žalobkyňi. Z prehľadu prijatých platieb na úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX mal súd preukázané, že žalobkyňa v prospech žalovaného uhradila formou splátok celkovo sumu 677,08 eur. Nad sumu poskytnutého úveru (257,03 eur) plnila prvýkrát dňa 22.10.2012, keď uhradila splátku vo výške 16,08 Eur, pričom dovtedy splatila celkovo sumu 258,51 eur.

7. Súd prvej inštancie konštatoval, že subjektívnu premlčaciu dobu je potrebné odvíjať od toho, kedy sa žalobkyňa skutočne a preukázateľne dozvedela o bezdôvodnom obohatení. Súd mal preukázané, že o bezdôvodnom obohatení sa žalobkyňa preukázateľne dozvedela po 20.09.2021, od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Žalovaný v tejto súvislosti namietal, že prehlásenie je nepravdivé a že žalobkyňa mohla dať posúdiť zmluvu združeniu už v roku 2018, kedy plnila poslednú splátku. Premlčacia doba podľa žalovaného uplynula najneskôr v roku 2020. Súd sa nestotožnil s uvedeným tvrdením žalovaného, pretože podľa názoru súdu sa žalobkyňa o neprijateľných podmienkach v zmluve a o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, teda o tom, že k bezdôvodnému obohateniu došlo a kto zaň zodpovedá, dozvedela po dátume 20.09.2021, keď predložila zmluvu na posúdenie združeniu. O skutočnosti, že žalobkyňa sa o nedostatkoch v zmluve dozvedela v roku 2021 vypovedala aj svedkyňa D. E., dcéra žalobkyne, ktorá s ňou uvedené záležitosti riešila. Z uvedeného potom vyplýva, že žalobkyňa svoj nárok uplatnila v rámci 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby, keďže žalobu podala dňa 06.04.2022 (k tomu obdobne pozri body 13., 14., 15. a 16. odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/29/2021 zo dňa 28.09.2021).

8. Následne súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia v obdobných veciach vydané Krajským súdom v Prešove a rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. Zároveň vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe súd prvej inštancie uviedol, že podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je potrebné jej plynutie odvíjať od momentu, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu. Vzhľadom na to, že žalobkyňi bol poskytnutý úver na základe zmluvy zo dňa 09.06.2011, pričom už 22.10.2012 plnila nad sumu poskytnutého úveru, ako aj s poukazom na to, že žaloba bola na súd podaná dňa 06.04.2022, je na mieste konštatovať, že žalobkyňa podala žalobu aj v rámci 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá by uplynula najskôr (a to pokiaľ ide o konkrétnu splátku) v októbri 2022. Vychádzajúc z uvedeného súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne nie je premlčaný. V tejto súvislosti bola pre súd prvej inštancie určujúca aktuálna rozhodovacia činnosť Krajského súdu v Prešove (napr. sp. zn. XX F. zo dňa 29.06.2021) prijatá aj po rozsudkoch Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19, PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., z 22.04.2021 a v spojených veciach C-698/18 a C-699/18, SC Raiffeisen Bank SA. Totiž Krajský súd v Prešove aj naďalej, pri zohľadnení osobitostí prípadu, zotrváva na plynutí 2-ročnej subjektívnej a 10-ročnej objektívnej premlčacej doby aj pri premlčaní nárokov titulom bezdôvodného obohatenia vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv.

9. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu nespĺňa konkrétne náležitosti, ktoré zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/, i/ a j/. Zároveň súd prvej inštancie konštatoval, že úrok bol v zmluve dohodnutý neplatne, pretože je

v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keď jeho výška predstavuje takmer 7 – násobok priemernej úrokovej sadzby úverov poskytovaných v rovnakom období bankami. Vzhľadom na to, že zmluva o poskytnutí revolvingového úveru zo dňa 09.06.2011 nemá všetky náležitosti predpísané zákonom o spotrebiteľských úveroch v zmysle § 9 ods. 2 písm. f), i) a j) a tiež obsahuje nesprávne uvedenú výšku RPMN v neprospech spotrebiteľa, súd prvej inštancie s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a) a b) zákona o spotrebiteľských úveroch vyhodnotil úver poskytnutý na základe takejto zmluvy ako bezúročný a bez poplatkov.

10. Na základe vyššie uvedeného bol súd prvej inštancie toho názoru, že žalovaný mal na základe tejto zmluvy nárok len na rozdiel medzi tým, čo žalobkyňa skutočne poskytol v podobe úveru po odpočítaní toho, čo mu žalobkyňa titulom splátok uhradila. Žalobkyňa v danej veci čerpala reálne úver v sume 257,03 eur (300,00 Eur - 42,97 eur) a uhradila sumu 596,71 Eur, ktorej výška nebola medzi stranami sporná. Žalobkyňa teda žalovanému zaplatila o sumu 339,68 Eur viac, ako mu patrilo, a preto žalovaný s poukazom na § 451 Občianskeho zákonníka je povinný zaplatiť žalobkyňu titulom bezdôvodného obohatenia sumu 339,68 Eur s prísl. (výrok II. rozsudku).

11. Žalobkyňa si uplatnila úrok z omeškania od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému. Žaloba bola žalovanému doručená dňa 11.05.2022, a teda žalobkyňa ňou vyzvala žalovaného na plnenie, pričom v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka mal žalovaný plniť dňa 12.05.2022. Vzhľadom na to, že žalovaný neplnil, dňom 13.05.2022 sa dostal do omeškania so splnením svojho dlhu, a preto súd priznal žalobkyňu úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 339,68 Eur od 13.05.2022 do zaplatenia. Výška úroku z omeškania je v súlade s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., keďže základná úroková sadzba ECB k 13.05.2022 predstavovala 0,00 %, čo pri navýšení o 5 percentuálnych bodov predstavuje 5,00 % ročne.

12. Na určenie bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru postačí, ak v zmluve o úvere absentuje čo len jeden predpoklad podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), písm. r) a písm. y) zákona o spotrebiteľských úveroch. V danom prípade súd vzhľadom na tri takéto nedostatky vyplývajúce z § 9 ods. 2 písm. f), i) a j) citovaného zákona. S poukazom na to, že spotrebiteľ má podľa § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch právo domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, súd s poukazom na to, že určovací žalobu uplatnenú v zmysle osobitnej právnej úpravy a žalobu na plnenie v spotrebiteľských veciach možno kumulovať bez toho, aby nastala procesná neprípustnosť naznačených výrokov rozsudku, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

13. V spojení s vyššie uvedeným súd prvej inštancie dodal, že určovací petit je relevantný a znamená odstránenie spornosti práva žalobkyne vo vzťahu k žalovanému a hoci žalobkyňa uplatnila aj žalobu na plnenie, jej právo ako právo spotrebiteľa domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru vyplýva priamo z citovaných právnych predpisov. V záujme zabezpečenia právnej istoty žalobkyne súd pojal do výrokovej časti tohto rozsudku aj určujúci výrok o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru.

14. Žalobkyňa v žalobe požadovala aj určenie neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v článku 8., bod 8.1. a bod 8.4. Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300036965 zo dňa 09.06.2011.

15. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že uvedené zmluvné podmienky sú súčasťou formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný ako veriteľ predkladal v rozhodnom období neurčenému množstvu klientov. Je nepochybné, že žalobkyňa zmluvné podmienky individuálne nevyjedнала. Bolo na žalovanom, aby preukázal, že zmluvné podmienky so žalobkyňou individuálne dohodol. Súd zastáva názor, že taká okolnosť v konaní preukázaná nebola. Pritom základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

16. Zároveň súd prvej inštancie poukázal čo do určenia neprijateľných zmluvných podmienok na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. XXXXXXXX/XX/XXXX zo dňa 20.01.2022 vo vzťahu k naznačeným zmluvným podmienkam obsiahnutým v článku ods. 8.1 a ods. 8.4 rovnakých typizovaných zmlúv. Zároveň poukázal aj na ďalšie rozhodnutia. Konštatoval, že dohoda o poskytnutí podmienky, ktorá spočívala v povinnosti spotrebiteľa zaplatiť žalovanému poplatok za službu spočívajúcu

v možnosti odkladu splátok úveru vo výške 42,97 eur je zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dojednaná. V čase vzniku zmluvného vzťahu bolo využitie služby zo strany spotrebiteľa otázne, možné a predpokladané, nie však určité. Pokiaľ ide o zmluvné dojednanie obsiahnuté v článku 8 bod 8.4 toto nadväzuje na predchádzajúce dojednanie v bode 8.1 a znamená pripätie spotrebiteľa zaplatiť za službu formou započítania pohľadávky oproti zmluvnej povinnosti veriteľa poskytnúť schválenú výšku úveru. Znova konštatoval, že predmetná dohoda o službe je tak vzhľadom na jej koncepciu ako aj samotnú výšku odplaty dojednaná v neprospech spotrebiteľa, a preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a odkázal znova na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. XXXXXXXX/XX/XXXX zo dňa 20.01.2022.

17. Pokiaľ ide o neprijateľné zmluvné podmienky, v tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/133/2017 zo dňa 23.04.2018 v ktorom odvolací súd konštatoval aj toto: „26. (...) Právo na zmluvnú pokutu vznikne samotným porušením povinnosti dlžníka v okamihu jeho porušenia povinnosti, pričom toto právo nie je podmienené vykonaným žiadneho úkonu zo strany veriteľa. Dlžník je povinný uhradiť veriteľovi aj náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Zmluvnú pokutu bude dlžník povinný zaplatiť veriteľovi bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá dlžníkovi zostávala do zaplatenia úveru. Text je súčasťou formulárových zmluvných dojednaní, písaných malým, ťažko voľným okom čitateľným písmom, bez možnosti, aby do nej spotrebiteľ nejakým spôsobom zasiahol. Medzi zmluvnými stranami tak nemohlo prísť v bode 14.1/, 14.2./, 14.5/ k individuálnemu dojednaniu a tieto ustanovenia sú neprijateľné a neplatné. Aj dojednania v bode 14.2./ sú neplatné, lebo sa viaže maximálna výška úroku z omeškania so zmluvnou pokutou a dojednanie o zmluvnej pokute je vyhlásené za neplatné, pre prepojenosť bodov 14.1/ a 14.2./ bolo treba vyhlásiť aj bod 14.2./ za neplatný.“

18. Následne súd prvej inštancie dodal, že je potrebné dbať na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Ak bola v spotrebiteľskej zmluve dojednaná zmluvná pokuta, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu.

19. Súd prvej inštancie konštrukciu takéhoto dojednania hodnotil ako neurčitú. Jednou stránkou veci je zistenie, že pôjde o omeškanie spotrebiteľa s úhradou dlhu. V danom prípade však veriteľ vôbec nezohľadnil v akom okamihu omeškania nastáva účtovanie zmluvnej pokuty. Toto dojednanie vôbec nereflektuje na platobnú disciplínu spotrebiteľa, ktorý sa môže dostať do omeškania s poslednou splátkou a neodlišuje ho od prípadov nedisciplinovaného spotrebiteľa, ktorý je v omeškaní napríklad s každou splátkou. Súd zastáva názor, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty postihuje aspekt neurčitosti. Ide o dojednanie, ktoré je súčasťou vopred pripravenej formulárovej zmluvy, obsah ktorej nemá spotrebiteľ možnosť ovplyvniť. Označené dojednanie o zmluvnej pokute súd preto vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. To spôsobuje jej absolútnu neplatnosť.

20. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie tak, že nezistil žiadne dôvody ani výnimočnosť prípadu, pre ktoré by nemal stranám priznať nárok na náhradu trov konania v zmysle § 257 CSP, a rozhodol v súlade so zásadou zodpovednosti za výsledok v spore. Žalobkyňa bola v konaní v plnom rozsahu úspešná, preto má voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (100%). Zároveň súd prvej inštancie konštatoval, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

21. Proti tomuto rozsudku, a to iba voči výrokom V. a VI. podal včas odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo napádaný rozsudok v tejto časti zmenil a žalobu zamietol. Žalovaný napadol výrok V. pre jeho nezákonnosť, nedostatok dôvodov a rozpornosť odôvodnenia s výrokom rozsudku. V označenom výroku súd prvej inštancie rozhodol, že ust. článku 14 bod 14.1 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V odôvodnení však súd prvej inštancie neuviedol skutočnosti odôvodňujúce značnú nerovnováhu v postavení strán. Zároveň súd uviedol, že dané ustanovenie hodnotí ako neurčité, lebo veriteľ nezohľadňuje v akom okamihu nastáva účtovanie zmluvnej pokuty. Ak súd prvej inštancie dospel k tomu, že ustanovenie je neurčité, potom záver o neprijateľnosti ustanovenia v zmysle ust. § 53 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, je po právnej a vecnej stránke vylúčený. Neurčitým právnym úkonom je taký prípad, ak zrozumiteľne

vyjadrený obsah má také vecné nedostatky, že ich nie je možné preklenúť ani výkladom podľa ust. § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Len právne úkony, ktoré nie je možné vyložiť podľa stanovených interpretačných pravidiel, sú pre neurčitosť neplatné. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu je možné vykladať prostriedkami gramatickými, logickými, či systematickými, interpretácia obsahu právneho úkonu súdom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka však nemôže nahrádzať, či meniť už vykonané prejavy vôle. Ak je zmluvná podmienka neurčitá, potom súd prvej inštancie nemohol zisťovať jej obsah pre účely posúdenia, či zmluvná podmienka vytvára nepomer v právach a povinnostiach, a či tento nepomer dosahuje intenzitu značnej nerovnováhy a nemohol dospieť ani k výroku V. Žalovaný tiež napadol vecnú stránku odôvodnenia výroku V., kedy súd prvej inštancie uviedol, že označené rozhodnutie nezohľadňuje, kedy sa dlžník dostane do omeškania a poukazuje na prípad omeškania s poslednou splátkou. Žalovaný k uvedenému posudzovaniu uvádza, že z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, prečo by práve posledná splátka nemala byť už zabezpečená. Ani zákon predsa neurčuje pri úroku z omeškania, že nárok nevznikne pri omeškaní s úhradou poslednej splátky dlhu rozloženého na dlhšie plnenia. Ďalej zákonná úprava predpokladá možnosť zrušenia zmluvnej pokuty. Teda oprávnenie súdu, a ten môže s ohľadom na okolnosti rozhodnúť, že nárok na pokutu zníži, čo objektívne neguje záver súdu o neprijateľnosti, teda o neplatnosti. Súd neprijateľnosť a neplatnosť nevyhodnotil objektívne, podľa obsahu zmluvnej podmienky, ale na základe situácie, ktorá potencionálne môže nastať.

22. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. S argumentáciou žalovaného sa nestotožnila. Poukázala na to, že súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že aj z dôvodu neurčitej konštrukcie zmluvnej podmienky, táto predstavuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. K pojmu neprijateľná zmluvná podmienka poukázal na publikáciu Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kolektív Občiansky zákonník I. § 1 až 450 druhé vydanie, Komentár, Praha: C.H.Beck, 2019, 562, s.: „z uvedeného logicky plynie, že značná nerovnováha bude v podstate generálne prezumovaná, pokiaľ sa nepreukáže opak spočívajúci v založení nižšej úrovne, resp. miery nerovnováhy.“ Zároveň sa stotožnila aj s citáciou obsiahnutou na strane 567 tej istej publikácie. Následne poukázala na uznesenie KS PO č.k. 18CoCsp/47/2020 – 113 zo dňa 22.06.2021 a odsek tohto odôvodnenia. Konštatovala, že zmluvné ustanovenie nepočíta ani so žiadnymi prípadnými objektívnymi dôvodmi na strane spotrebiteľa, respektíve s dôvodmi, ktoré spotrebiteľ nezavinil. Limitovaná nie je ani vo výške a počte. Takto formulovaná zmluvná pokuta je neobmedzená a môže byť účtovaná žalovaným jednostranne podľa vlastnej úvahy. Žalovaný sa snaží vyhnúť a alibisticky opomína, že podstatným predpokladom prijateľnosti zmluvnej podmienky je predovšetkým jej individuálne dojednanie. Dôkazné bremeno znáša žalovaný. Preto ako dodávateľ je povinný preukázať, že zmluvné podmienky boli dojednané individuálne. Žalovaný však zatiaľ nijakým spôsobom nepreukázal, že so žalobkyňou viedol kontraktačný proces vo vzťahu k zmluvnej pokute. Ak žalovaný ako dodávateľ nepredložil v konaní jediný dôkaz na preukázanie vedenia kontraktačného procesu s dlžníkom, potom po skutkovej stránke ani po právnej stránke konajúci súd ani pri hodnotení dôkazov nemôže dôjsť k záveru, ktorý prezentuje žalovaný, a zamietnuť v tejto časti žalobu. Preto žalobkyňa navrhla rozsudok v napadnutej časti, teda výroku V. a v súvisiacom výroku VI. ako vecne správny potvrdiť a uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania.

23. Vyjadrenie žalobkyne bolo doručené žalovanému s možnosťou vyjadrenia sa k nemu v lehote 10 dní. Ďalšie vyjadrenia do spisu predložené neboli.

24. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku V. a v súvisiacom výroku VI., v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 14.02.2024 a zistil, že odvolanie žalovaného v napadnutej časti nie je dôvodné.

25. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

26. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej

inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

27. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

28. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

29. Vo veci sa v napadnutej časti v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

30. Súd prvej inštancie, pokiaľ ide o neprijateľné zmluvné podmienky poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23Co/133/2017 zo dňa 23.04.2018, a konštatovanie, že text je súčasťou formulárových zmluvných dojednaní, písaním malým, voľným okom ťažko čitateľným písmom bez možnosti, aby do nej spotrebiteľ nejakým spôsobom zasiahol. Medzi zmluvnými stranami tak nemohlo prísť v bode 14.1/, 14.2/, 14.5/ k individuálnemu dojednaniu a tieto ustanovenia sú neprijateľné a neplatné. Aj dojednanie v bode 14.2/ sú neplatné, lebo sa viaže na maximálnu výšku úroku z omeškania so zmluvnou pokutou a dojednanie o zmluvnej pokute je vyhlásené za neplatné pre prepojenosť bodov 14.1/, a 14.2/, bolo treba vyhlásiť aj bod 14.5/ za neplatný. V naznačených súvislostiach súd prvej inštancie dodal, že je potrebné dbať na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty, ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. S týmto názorom sa odvolací súd plne stotožňuje. Skutočne ak bola v spotrebiteľskej zmluve dojednaná zmluvná pokuta, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky okolnosti právneho úkonu, tak ako to uvádza súd prvej inštancie v bode 87. svojho odôvodnenia.

31. Žalovaný v odvolaní hlavne namieta, že súd prvej inštancie dojednanie v bodoch 14.1/, 14.2/, 14.5/, hodnotil ako neurčité. Zároveň, že v danom prípade veriteľ vôbec nezohľadnil v akom okamihu omeškania nastáva účtovanie zmluvnej pokuty. Súd prvej inštancie konštatoval, že toto dojednanie vôbec nereflektuje na platobnú disciplínu spotrebiteľa, ktorý sa môže dostať do omeškania s poslednou splátkou a neodlišuje ho od prípadov nedisciplinovaného spotrebiteľa, ktorý je v omeškani napríklad s každou splátkou. Aj napriek polemike žalovaného o tom, či môže alebo nemôže byť

dojednanie zmluvnej podmienky neurčité, odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, ako to uviedol v bode 88. odôvodnenia, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré je súčasťou vopred pripravenej formulárovej zmluvy, obsah ktorej nemá spotrebiteľ možnosť ovplyvniť, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

32. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že uvedené zmluvné podmienky boli viackrát právoplatne vyhlásené za neprijateľné. (napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 11CoCsp/5/2022 zo dňa 21.07.2022, či súdom prvej inštancie spomínaný rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23Co/133/2017 zo dňa 23.04.2018 a ďalšie).

33. K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd považuje ešte za potrebné uviesť, že pri posudzovaní, či sa v rámci spotrebiteľskej zmluvy nejedná o neprijateľnú podmienku, je nevyhnutné vychádzať z toho, že ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všeobecnými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Z pozície ochrany spotrebiteľa na plnenia cieľom Európskej únie vo sfére vysokého záujmu na ochrane spotrebiteľa je potrebné takúto podmienku vyhlásiť za neplatnú. Zmluvnú pokutu v danom prípade nie je možné považovať za individuálne vyjednanú, pretože ako úverová zmluva, tak aj zmluvné podmienky sú typickými štandardnými formulárovými listinami, ktoré podliehajú súdnej kontrole. Dohodnutá zmluvná pokuta je preto podľa súčasnej súdnej praxe považovaná za neprijateľnú, lebo bola vopred zo strany žalovaného naformulovaná bez možnosti ovplyvnenia zo strany spotrebiteľa. Odvolací súd je preto toho názoru, že zmluvná podmienka v článku 14. Sankcie bodoch 14.1., 14.2. a 14.5. v zmluvných dojednaniach spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto je neprijateľná. Vzhľadom na prepojenosť bodov 14.1., 14.2. a 14.5. súd prvej inštancie správne vyhlásil všetky tieto body za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

34. Súd prvej inštancie teda vo veci správne rozhodol v napadnutej časti, teda v bode V. Zároveň správne rozhodol i o výroku VI. o trovách konania, keď svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil v bode 89. a 90. rozsudku, na ktoré odvolací súd v celom rozsahu odkazuje.

35. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutej časti, t.j. vo výroku V. a VI., podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP, ako vecne správny.

36. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešnej žalobkyni priznal odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu. Zároveň o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 CSP).

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).